

gene er laant i Udlandet og bragt her ind og bragt i Anvendelse, og at det er nødvendigt for os at optage Statslaan til at dække disse Laan, gør, at vi er svagt stillet overfor Spørgsmaalet om, hvem der skal betale dem bagefter; for naar man er nødt til som Kautionist at laane for at indfri sin Kautionsforpligtelse, saa er man ikke i Stand til at øve synderlig Indfyldelse i det Øjeblik, man er ude for at skulle laane. Det er i hvert Fald min Opfattelse; og det er det Partis Betingelse, som jeg tilhører, for at gaa med til Statslaanet, at vi bliver overbevist om, at det er nødvendigt at stifte dette Statslaan, at Pengene allerede er laant, som vi skal betale, og at vi derfor ikke kan lade være med at laane.

Saadan tror jeg, det ligger, og hvis det nærmere i Udvalget eller paa anden Maade bliver dokumenteret, at det er saadan, saa vil vi gaa med til at laane Beløbet, idet vi vil anse et regulært Statslaan, eller selv et saadant midlertidigt Statslaan, som her er foreslaaet, for en bedre Ordning end dette, at Bankdirektionen selv optager Laan i Udlandet paa Statens Garanti. Grundloven har dog tillagt Lovgivningsmagten Myndigheden til at bevilge Statslaan eller give Tilladelse til at optage Statslaan; det er ikke Grundlovens Mening, at to Direktører i Landmandsbanken skal være bemyndigede til at laane paa Statens Vegne.

Naar det ærede Medlem Hr. Stauning sagde, at det gjorde jo ikke noget — Landmandsbanken havde til Tider skyldt mere i Udlandet, end den skyldte nu —, saa maa jeg sige, at naar Udlandinge indsætter Penge i Landmandsbanken, saa har de dem jo til gode; og naar Landmandsbanken paa denne eller andre rent forretningsmæssige Maader skylder Penge til Udlandet, er det en helt anden Sag, end naar man ligefrem er gaaet til Udlandet og har laant paa Statens Kaution Penge til Bankens Drift, fordi man manglede Driftskapital, likvid Kapital. Det er at gøre Statslaan, og det er efter min Mening ganske uforvarsligt. At give Staten Indfyldelse over en Bank, at have en Statsbank, at have en Statsmeddelbank og lignende, det lader sig vel gøre; men at indrette det saaledes, at Ministerierne skulde have Indfyldelse paa en Erhvervsbank, en erhvervsdrivende Bank, det er virkelig en ganske umulig Ordning; og det sammenblander det ærede Medlem Hr. Stauning i en Uklarhed, som ellers slet ikke plejer at præge ham. At vi skulde indrette det saaledes, at Landmandsbanken fortsatte sin Virksomhed som

Erhvervsbank, som givende Laan til Industri, Handel og Landbrug o. s. v., i det hele arbejdende paa den Maade, som en privat Bank af Landmandsbankens hidtilværende Beskaffenhed arbejder, og at den saa skulde være afhængig af Staten, være i politisk Afhængighed, saa at de skiftende Ministerier kunde give en saadan Bank skiftende Ordre, Forholdsordrer med Hensyn til, hvorledes den skulde drive sin Forretning, det er virkelig noget, der aldeles ikke lader sig realisere; og det klare Hoved, som det ærede Medlem Hr. Stauning er i Besiddelse af, er meget vel i Stand til at forstaa, at det er noget, som ikke lader sig gøre.

Man kan ikke sammenblande noget saadant som den svenske Rigsbank og saa Landmandsbanken her og derefter sige, at naar man i Sverige kan have en saadan Landsbank, saa maa vi ogsaa i Danmark kunne have Landmandsbanken som Statsbank. Nej, saa kunde vi maaske ogsaa have Nationalbanken som Statsbank her. Men for øvrigt er den svenske Rigsbank jo ganske uafhængig af Lovgivningsmagten, i hvert Fald af Regeringen.

Men det er ogsaa en helt ny Opfattelse, det ærede Medlem Hr. Stauning har lagt sig til; for da der blev afgivet Betænkning den 6. Marts 1926 over Forslaget til Lov om Ændring i Lov om Statens Medvirkning til en Reorganisation af „Dansk Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank“ af 21. September 1922 med Ændringer af 5. Februar 1923, skriver deri Udvalgets Flertal, som er Socialdemokraterne, at Udvalget er enig om, at Landmandsbanken ikke ud i en længere Fremtid kan fortsætte med Statsgaranti som Grundlag, hvorfor der ogsaa er Enighed om, at Arbejdet for at sikre Bankens Fremtid maa paabegyndes i den Tid, som nu forestaar — — og videre: „Ministeren har erklæret sig indforstaaet hermed og er enig med Udvalget i, at der snarest muligt optages et saadant Arbejde med Bistand af Rigsdagens Landmandsbankudvalg, Repræsentanter for Nationalbanken og de private Banker samt Erhvervslivet.“

Altsaa den Gang, den 6. Marts 1926, var det det socialdemokratiske Partis og den daværende Stats- og Erhvervsminister Staunings Standpunkt, at det ikke lod sig gøre at fortsætte med Statsgaranti for Landmandsbanken, og at man maatte søge en ny Ordning. Det Standpunkt tror jeg ogsaa er det eneste fornuftige og rigtige, og det maa ogsaa nok det ærede Medlem Hr. Stauning stille sig paa, hvis han igen skal